

Glasilo „Slovenskega čebelarskega društva“
za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko s sedežem v Ljubljani.

Urejuje **Frančišek Rojina.**

Izhaja po enkrat na mesec in se pošilja udom brezplačno.

Vsebina: Fr. L.: Mesečna opravila. — P.: Odmevi. — T. Kurbus: Kako se zastava tretjega satovja omeji? — A. Vogrinec: Iz moje prakse. — T. Kurbus: Opravek pri čebelah. — Slepa čebelna uš. — Jan. Jurančič: Poziv slovenskim čebelarjem. — Dopisi. — Raznosterosti. — Vprašanja in odgovori. — Vabilo na čebelarski shod. — Listnica upravnštva. — Listnica uredništva. — Oznanila.

Mesečna opravila.

(Piše Fr. L.)

Veliki srpan.

Veliko je krajev, kjer se z mescem julijem konča čebelarska paša. Ni gozdov, ni resja, ni ajde v toliki meri, da bi se mogla kot izdatna ali zadostna paša vpoštevati. Le tu pa tam prikaže se na travnikih nekaj bele detelje in na pašnikih neznatno jesenskih cvetic.

Čebelar v takem kraju mora pregledati svoje panjove in prepričati se o množini nanesenega medu in o stanju čebel. Potem pa najbolj pametno stori, ako med, kar ga je odveč iztoči, prazne satnike zopet nazaj obesi, satnike, okenca in vratca dobro pritrdi, žrela in odprtino v vratcih zamreži, panjove počez položi na legnarje drug tik družega, dobro z vrvmi skupaj in k legnarjem priveže in jih počasi po noči prepelje v ajdovo ali resno pašo nekaj dni pred pričetkom paše.

Na novem začasnem bivališču previdno preloži svoje panjove v zasilni ali najeti ulnjak v tem redu, kakor jih je doma zložene imel, odpre žrela in zapre odprtino v vratcih. Potem pregleda, če se kak sat ni posul, kar bi moral takoj popraviti na ta način, da ga nazaj pritrdi ali pa odstrani.

Včasih se tako prevažanje na pašo posreči in izplača, včasih se pa pripeljejo panjovi iz ajdove ali resje paše lažji, kakor smo jih tje pripeljali. Vendar kdor nima prav daleč in ima lepo zložno cesto tako rekoč „pred nosom“, naj jih le prevažaja, ker če tudi včasih slabo opravi, vendar večkrat dobro ali celo prav dobro! Doma si pa prihrani sitnosti in jezo, katero mu napravljajo ob času pomanjkanja paše nadležne roparice.

Kjer paše ni in čebelar ali noče ali pa sploh ne more potovati s svojimi panjovi v čebelarstvo pašo, naj že sedaj pregleda vsa svoja čebelna ljudstva, da se prepriča o njih kakovosti in zlasti o zalogi medu. Potem se takoj odloči za izbero plemenjakov. Dobri plemenjaki, odmenjeni za prezimovanje, morajo imeti mlado, krepko, zdravo matico, kar se pozna po zalegi in množini mladih čebelic, potem pa lepem satovju, ki naj je brez pokvarjene zalege, in po zadostni zalogi medu. V tej izberi bodimo strogi in raji manj plemenjakov pustimo, pa te zares najboljše, kakor več, pa dvomljive kakovosti. V ta namen odstranimo iz slabših panjev matice, njihova ljudstva združimo z močnejšimi in oskrbimo jih obilo z medom. Prazne satnike, katerih čebele ne morejo gosto obsesti, odstranimo. S tem smo se tudi rešili skrbi, da bi nam roparice uničile kako ljudstvo, ker ne morejo škodovati močnemu panju.

Kdor je pa imel manj panjev in še po združitvi ni dobil tako močnih plemenjakov, kakor si želi, ta naj takoj v začetku tega mesca prične s spekulativnim pitanjem, da si število mladih čebel pomnoži.

To jesensko premišljeno pitanje vrši se 21 dni in sicer tako, da se podaja plemenjakom dan za dnevom $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ litra sladke tekočine, zvečer po solnčnem zahodu. Na 1 liter medu dene se $1\frac{1}{2}$ litra vode ali pa navadnega sladkorja $\frac{3}{4}$ kg na 1 liter vode.

Sladkorna tekočina mora nalahkoma vreti; pene se pri tem posnemajo toliko časa, dokler ni popolnoma čista. Obojna tekočina mora biti mlačna.

Deseti dan po takem pitanju pregledamo panjove, da se prepričamo o kakovosti in množini zastavljene zalege.

Panje, kateri bi nas ne zadovoljili, treba zopet z drugimi boljšimi združiti.

Ali tako spekulativno jesensko pitanje zamorejo si dovoliti le čebelarji, ki so dobili precej medu spomladi ali poleti! Ker, če bi imel kdo toliko medu kupiti, se mu nikakor ne more izplačati. Za ceno zakrmljenega medu bi lahko kupil spomladi 2 čvrsta navadna kmečka panja! Zraven pitanca, porabljenega za spekulativno pitanje, bi namreč še čebele veliko medu iz svoje zaloge porabile in zato bi jim koncem prihodnjega mesca moral zopet zalogo dopolniti.

Torej le tisti čebelarji naj sedaj premišljeno pitajo, ki so že letos veliko medu iztočili ali ga še od poprej veliko imajo, in ki nočejo svojih čebel v jesensko pašo prevažati, ko se je v njih kraju čebelna paša ustavila, vendar pa hočejo prav močne plemenjake prezimiti z mladimi čebelami. Takim se

to pitanje dobro izplača, zlasti če je v njihovem kraju prav obilo zgodnje spomladanske paše.

Čebelarju v kraju z zadostno jesensko pašo pa svetujem, da že sedaj brez odlašanja vse slabe matice odstrani, slabiče združi z močnejšimi plemenjaki.

Ostarele matice pri plemenjakih, ki smo jih odločili za prezimovanje, treba zamenjati prej ko prej z mladimi.

Odmevi.

V.

Ajdova paša se pričinja! Ko to pišem, je ajda komaj ped visoka, a po cesti že vidim prevažati panje v pašo. Za vozom pa koraka čebelar s čedro v ustih ter premišljuje, kakšna bo letina. Sicer je ajda letos nizka, a zaradi tega ni treba misliti, da ne bi medila; l. 1835. je komaj stebelca iz tal pomolila, pa medu je bilo toliko, da stari čebelarji tistega leta ne morejo pozabiti. Bog daj, da bi bilo tudi letos dovolj medu, da bi se vsaj nekoliko poplačal trud!

Do sedaj letina ni bila posebna; če potežkaš panje, ki jih nakladajo na kolodvoru na vozove, čutiš, da so jako lahki, in kdor ni zadnjih 14 dni

Medne posode.

pridno kladel, ne bo mogel izrabiti ajdove paše, ker mu je družina preveč onemogla. Komaj že čakamo, da se razvije belorudeči ajdov cvet in da zadiši na Veliki Šmaren prvokrat po ajdovem medu iz čebelnjaka. Čebele so že vse postavljene v navadnem redu v tujih čebelnjakih in se polagoma privajajo nove okolice. Vsak čebelar se potruzi, da že nekaj dni pred začetkom paše prepelje svoje panje. Toda odpelje jih ne tako kmalu, in to ni prav. Čebele se morajo odpeljati takoj po Malem Šmarnu. Čebele so vse divje na med in

če se paša odtrga, prično ropati in marsikdo je peljal že same prazne panje domov, ki so bili pred tremi dnevi še vsi polni medu.

Vrhutega je tudi koncem julija in začetkom avgusta v nekaterih krajih še precej paše na otavi, kostanju in drugih cvetkah. Čebele zastavijo precej zalege, ki se izleže v dobrih letih koncem avgusta, v slabejših pa okoli Malega Šmarna. Če pustimo torej čebele dalje časa v paši, letajo tudi mlade

čebele na pašo in se silno obrabijo, da pridejo že onemogle v zimo. Vsled tega ima spomladi obilo mrličev in oslavljenih čebel, ki prehitro pomró in ne morejo več spomladanske paše izrabiti. V ajdovi paši vpliva namreč med tako na čebele, da mladice ne počakajo še nekaj dni v panju, temveč izlete na pašo; ajdov med jih tako razdraži, da prej izlete, zato pa tudi prej ostaré. To premišljevanje Margiolovo, katero sem posnel po „Čebelarskem mesečniku“, priporočam vsem našim čebelarjem, ki prepeljavajo čebele v pašo, v premislek. Vsem želim pa o Malem Šmarnu polne piskre strdi!

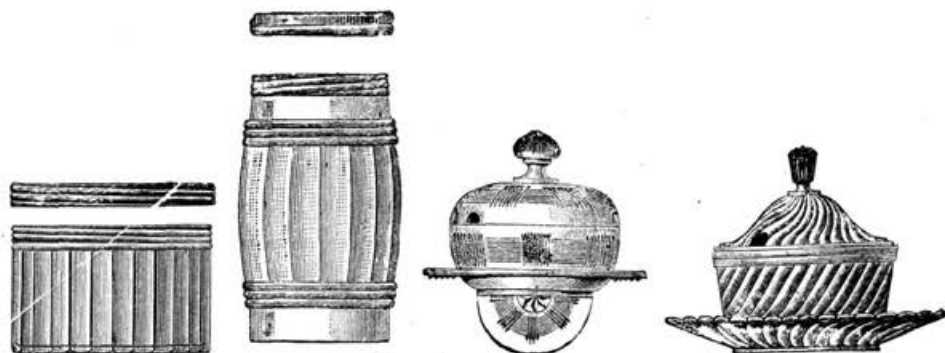
Medna posoda s patentovanim zapahom.

Medna posodica za poskušnjo (50 g).

Toda med naj bo pa tudi okusno prirejen. Ne samo, da ga točimo še le tedaj, kadar je polovica ali nekaj

več luknjic zadelanih, pustimo ga tudi v posodi stati na suhem in gorkem prostoru, da se različna nesnaga nabere, katero vsakih par dni posnamemo.

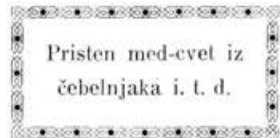
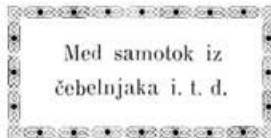
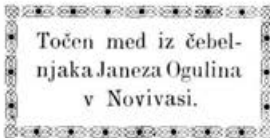

Namizne dežice.

Tako dobimo lep in čist med, katerega pa moramo spraviti v okusne posode, če ga hočemo dobro spečati. Slike nekaterih posod priobčujemo danes.*) Po-

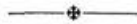
*) Vse imenovane medne posode se dobe pri tvrdki C. Stölzles Söhne, Wien IV. Freihaus, ki razpošilja svoje cenike zastonj. Omenjena tvrdka je prepustila tudi vse slike, za kar ji izreka uredništvo prisrčno zahvalo.

sebeno pripravne so okrogle posode, nekatere so bolj priproste, ki se zavežejo s pergamentnim papirjem, druge imajo pa dvoje pokrove; posebno dober je pokrov s patentovanim zapahom, a je nekoliko dražji. Dobivajo se posode v različni velikosti za $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ in 1 kg medu, pa tudi manjše posodice za poskušnjo za 50 g strdi. Pozabiti ne smemo tudi etiket; te naj bodo priproste, iz lepega belega papirja, ne preveč našarjene v barvah. Tudi napis naj bo primeren, n. pr.:

Pritrjajo se etikete najbolje z beljakovino; dobra so tudi druga lepila. Če hoče kdo posebno okusno pripraviti med, mu priporočam medne dežice; ako pa kdo svojim gostom hoče lepo postreči, naj rabi namizne dežice, ki so res krasne.

Pater.

Kako se zastava trotjega satovja omeji?

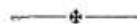
V večjih panjih zastavijo čebele, ko dozidajo do sredine, trotovje v največjo čebelarjevo nevoljo. Če bi napravile enega ali k večjemu dva sata, naj bi še bilo, a če pri osmih satih napravijo koj štiri trotove, je vendar nekaj preveč. Vsak umen čebelar bo to delo omejil, vedoč, da toliko trotov ljudstvu škoduje.

Kako to zabraniti?

Če imamo veliko stiskalnico za umetno satovje, potem lahko celi umetni sat pritismo do zalege. Ako pa je nimamo, moramo si na drug način pomagati. Ko preidejo čebele sredi sata včasih tudi že prej k trotovskim piskrčkom, odrežimo jim te vodoravno ter prikrpamo od tod do dna ali do spodnjega konca kos čebelnega satja. Vrežimo ga po meri ter ga ob straneh zalijemo z voskom, da bo trdno stal. Lahko ga tudi s pavolo privežemo, da se ne podere, katero pa moramo čez par dni odvzeti, ko so si čebele že pridejani sat pritrdile, da se z odtrgavanjem in grizenjem pavole ne mučijo. Ob straneh in na dnu tega sata napravimo luknjice, da lahko čebele od ene strani sata na drugo hodijo. Tako delajmo z vsakim satnikom, ki nam ni všeč in imeli bomo v panju primerno delo. Nekateri priporočajo tudi, naj se na takem novem trotovem satu trotovi piskrčki odrežejo ter celi sat ošpiči. Vendar to po navadi nič ne pomaga. Čebele, ki hočejo na vsak način imeti trote delajo zopet le trotje satje naprej.

Ako čebelar pri rojih ni trotovja na ta način omejil, ne sme na to pozabiti jeseni ali spomladi. Takrat določi množino trovih piskrčkov. Tri dlani trotovja je povsem zadosti.

T. Kurbus.

Iz moje prakse.

(A. Vogrinec.)

Čudili se bode, dragi čebelarji, če vam ovadim, da čebelarim še le drugo leto in vendar si že drznem pisati o praksi. Iz sledečih vrstic bode razvideli, da sem v tem kratkem času svoje čebelarije že marsikaj poskusil, namreč neprijetnega, rekel bi več, kakor marsikateri čebelar, ki čebelari že leta in leta. Sicer bom omenjal le malenkosti, a prepričan sem iz lastne skušnje, da ravno te spravijo čebelarja začetnika premnogokrat v zadrego, iz katere si ne zna pomagati, in da so ravno te krive večkrat nepovoljnega uspeha v čebelarstvu. Kdor zanemarja malenkosti, zlasti pri čebelariji, ta čuti slabe posledice prekmalu, a žalibog vendar že navadno prepozno.

Tako se je godilo meni in tako se mi še godi. Še le zdaj spoznam v čem sem zakrivil. Kdor hoče začeti čebelariti, ta si naj iz čebelarskih knjig in čebelarskih časnikov prisvoji vsaj nekoliko najvažnejšega teoretičnega znanja, poslušaj naj predavanja v čebelarskih društvih, se udeležuje praktičnih demonstracij in konečno vpraša čebelarja-strokovnjaka za svet. Tega jaz nisem storil in zaradi tega sem bil že pri nakupu čebel grozno „namazan“.

Kupil sem v začetku aprila lanskega leta pri nekem čebelarju dva plemenjaka v panjih s premakljivimi satniki. Zanesel sem se na prodajalca in zaradi tega tudi kupil „mačko v vreči“. V panjih, kateri so bili izdelani po starem sistemu, je bilo vse drugo, samo čebel ne. Prisvojil sem si tedaj vsled neprevidnosti za drag denar dva slabiča, koja sem moral takoj začeti krmiti z raztopljenim sladkorjem. Raztapljal sem po *kg* sladkorja v *l* vode in to tekočino potem vlival zvečer v sate. Nekega večera pustim v vrčku, v katerem mi je strežajka prinašala vodo, nekoliko te sladke tekočine. Strežajka vzame drugo jutro vrč in meneč da je v njem nekoliko navadne vode, izlije tekočino mimogrede blizu panjev. Opoldne zapazim, da pred žrelom jednega panja čebele zelo živahno letajo. Po natančnem opazovanju se prepričam, da so to večinoma tuje čebele, ker jih domače niso pustile v panj. Mislil sem, da bodo kmalu odšle. Pa zelo sem se varal. Priletavalo je vedno več tujih čebel, in nazadnje se je vsul proti žrelu celi roj, pričelo se je strašno klanje na bradi pred žrelom. Moj slabič je bil kmalu premagan. Panj je bil natlačen čebel. Bil sem v veliki zadregi. Iskal sem v „Čebelarju“ in v knjigah sredstvo proti roparicam. Djal sem pred žrelo česenj, pelin, v karbolovo kislino namočeno gobo, a vse ni nič pomagalo, bilo je že prepozno — ropanje se je vršilo do poznega večera. Da bi bil jaz takoj v začetku ropanja žrelo zožil, mi še na misel ni prišlo. Zvečer sem pogledal v panj. Zgledalo je v njemu, kakor na bojnem polju po strašni bitki. Roparji so odšli s plenom, a dno panja je bilo pokrito z mrtvimi čebelami. Drugi dan se je ropanje nadaljevalo, čeravno ni bilo v panju več kapljice medu, ne sladkorne vode. Pitati čebel si nisem upal, ker s tem bi še bolje privabil roparice. In pitati bi jih moral, ker so bile izmučene in sestradane. Kaj mi je bilo storiti? Po nasvetu nekega čebelarja sem dal panja zvečer odnesti na pol ure oddaljeni prostor, kjer sta v kljub dobri nadaljni postrežbi celo leto životarila, ta — odlična plemenjaka.

Nada, da bi se mi število panjev pomnožilo, mi je tedaj že v aprilu splavala po vodi, in roparice bi s svojim plenom skoraj odnesle moje veselje do čebelarije. Celo leto sem se malo brigal za svoja dva plemenjaka, zlasti zaradi tega, ker sta bila v slabih „škatljah“. V jeseni sem čebele brez vsakega nadaljnega upa prezimil in jim pustil ves med, ki so si ga med letom spravile.

Kar se še roparic tiče, moram omeniti, da sploh na take čebele nisem verjel. Mislil sem kot začetnik, da je vse to, kar se piše po knjigah in čebelarških časnikih le prazna bajka; pa prežgodaj sem se prepričal, da je istinitost. Kako strastno napadajo roparice ropani panj, o tem ima le tisti pravi pojem, ki je to z lastnimi očmi gledal. Iz navedenega slučaja je razvidno, da moramo vse, kar bi zamoglo privabiti roparice, skrbno odstranjevati od panjev.

Kdor hoče začeti čebelariti in si nakupiti v jeseni ali spomladi plemenjakov, ta naj vzame seboj umnega čebelarja, da ne bode pri nakupu opeharjen. Jaz s plemenjaki nisem imel sreče. Zaradi tega bi tudi vsakemu odsvetoval pričeti čebelarstvo z nakupom plemenjakov. Plemenjak, od katerega pričakujemo zgodnje roje, potrebuje pri razvitju natančnega nadzorovanja in različne podpore in to je začetniku kot nepraktičnemu človeku nemogoče izvrševati. Boljši začetek čebelarenja je po mojem spoznanju sledeči: Začetnik si naj dá napraviti čez zimo od strokovnjaka v izdelovanju panjev dva praktična, po najnovejšem sistemu sestavljena panja. V spomladi, kadar je čas rojenja, naj kupi pri dobrem čebelarju dva mlada roja in ju spravi v pripravljena panja. Na tak način bode mlademu čebelarju dana priložnost, da lahko opazuje, kako začnejo mlade čebele izdelovati sate, kako nastavlja matica zalego in sploh vse zanimivosti čebelnih opravkov. Če je bilo leto za razvoj čebel ugodno, bode imel začetnik v spomladi dva dobra matičnjaka. Čez to zimo si naroči zopet dva panja, da bode imel v slučaju, če bi se mu matičnjaka izrojila, vse pripravljeno. Tako je najboljše z malim začeti, polagoma nadaljevati in s potrpežljivostjo čakati na ugodne uspehe.

Čebelarenje v nepripravnih in slabo izdelanih „škatljah“ je grozna neumnost. V precej slabih in nepraktičnih panjih sem kupil tudi jaz moja dva plemenjaka. Zaradi tega sem si dal napraviti takoj paviljonček z osmimi dunajskimi panji. Pa tudi ta je pomanjkljiv, ker ga ni izdelal strokovnjak, ampak navadni mizar po mojem navodilu. Vedno imam „gfret“ ž njim. Solnce ga krči, mokrota ga razširja, v medstelah nastajajo razpokline, satniki se ne stikajo pravilno i. t. d.

Kakor sem že omenil, sem pustil kupljena dva plemenjaka života: ito celo lansko leto v starih panjih, a v ta novi paviljonček, katerega sem si dal postaviti v dve uri oddaljenem, za čebelorejo precej ugodnem kraju, sem si hotel spraviti nekatere mlade roje. Ker so pa vsled neugodnega pomladnega vremena čebele slabo napredovale in malo rojile, nisem mogel kupiti nobenega; a jednega sem hotel na vsak način imeti, da bi ne stal paviljon popolnoma prazen. Kar začnem, to bi moralo biti takoj dovršeno, to napako imam in ker se mi pri čebelariji to ni posrečilo, sem se grozno jezil. Spodletelo mi je vse, in prepričan sem bil, da je jedno leto zgubljeno. Še le sedaj, ko

bi že skoraj obupal in zgubil vse veselje do čebelarstva, sem se zatekel k praktičnemu čebelarju vprašat ga za svēt in ga prosit, da mi spravi v paviljon jeden narejen roj. Tega čebelarja imam „pod nosom“; obžalujem, da se nisem že prej pri njem oglasil. Ta strokovnjak v čebelariji je gosp. Janez Jurančič, učitelj čebeloreje, izdelovatelj najboljših avstrijskih panjev i. t. d. Poznan je vsem čitateljem „Čebelarja“ kot marljiv sotrudnik, osebno poznan vsem boljšim čebelarjem, zlasti v novejšem času kot sklicatelj mnogoštevilno obiskovanega II. čebelarskega tečaja na slovenskem Štajerskem.

Drage volje je ustregel moji želji. Bilo je v začetku meseca julija lanskega leta. Napravil je zjutraj zgodaj, kadar so bile še večinoma vse čebele v panju, v moji navzočnosti roj, in sicer na ta-le način: Iz močnega panja je vzel dve tretjini satnikov z zalego in s čebelami. Satnike je obesil na satniški stolček, kateri je stal na razprostrti rjuhi. Nad satnike je postavil zabojček in med satnike je potem začel od spodaj s pihalnikom vpihavati dim. Na stranski steni zaboja je bila pritrjena matična hišica z matico, katero je že prej poiskal na satih. Čebele so se sicer precej nerade spravljale v zaboj, pa vendar so se morale umikati dimu trohljivega vrbovega lesa. Ko je bilo v zaboju za srednje močnega roja dovolj čebel, se je pritrdil pokrovec in se satniki spravili nazaj v panj. Ker sva oba kolesarja, sva poskusila roj transportirati črez dve uri daleč na kolesu. Ker v juliju ni tako izdatne paše, da bi čebele zamogle izdelovati sate, sva vzela za mladi roj tudi prazne sate seboj.

Gosp. Jurančič si je naložil na hrbet roj, meni pa sate. Zdaj pa na kolesa. Početkoma je šlo precej dobro, dokler je bila cesta gladka. Ko pa sva se začela peljati po nekem bregu navzdol, postajala je cesta vedno slabša, posuta s posameznimi večjimi kamni in razbrazdana z globokimi kolotoči. Gosp. Jurančiču je skakala „škatlja“ iz ene rame na drugo in moji sati na hrbtu so postajali vsled velike vročine in premnogih sunkov precej mehki. Mehanično sem sledil gosp. Jurančiču, ne meneč se mnogo za njegov živi tovor. Dospevši v dolino na boljšo cesto zaslišim neko šumenje in brenčanje. Ozrem se na okoli in naposled na mojega kolesarskega prednika ter zapazim v svoje začudenje, da obkrožuje njegov zaboj nebroj čebel, da mu sledijo pri kolesarski dirki. Hipoma ga opozorim; on sname polagoma zaboj raz hrbet in ga postavi rahljo na cesto. Na zaboj zapaziva špranjo, ki je nastala vsled sunkov. Žreblji so popustili in pokrov je odstopil. Bila sva v zadregi. Čebele so se nama smilile. Mislila sva, da se bodo vrnile nazaj, a godilo se je ravno nasprotno; silile so vedno bolj iz zapora in nobena se ni hotela vrniti. Da bi ne izgubilo še več čebel, sva zamašila špranjo in prepustila izleteče čebele usodi. Sledile so nama še nekoliko časa, dokler se niso posamezne poizgubile te uboge sirotice. Nadaljno pot sva dobro končala, ker sva se peljala previdno. Gosp. Jurančič je napravil sate v satnike, vzel matico iz hišice ter jo djal na sate. Bili so ji preprazni in zletela je; bila bi nama tudi ušla, ko bi ji jaz hipoma ne nastavil okvirja s šipo, na kateri je obsedela. Ko je vsipal čebele v panj, je tudi matica rada ostala v njem.

Tako je bil spravljen prvi roj v moj paviljon. Nanosil si je toliko medu, da je lahko dobro prezimil in imel sem letos v spomladi veselje ž njim.

Da bi ne bil preveč osamljen v paviljonu, sem kupil letos spomladi v začetku aprila roja v navadnem slamnatem košu, ki ga mi je prišel posestnik ponujat vsled obupa, ker so mu drugi roji čez zimo poginili. Postavil sem ga tik paviljona ter ga prepustil razvoju v njegovem navadnem košu. Špekulacija, da bi mi dal, ker se mi je dozdeval precej močen, v maju roj, se mi ni uresničila — ni hotel rojiti. Mislil sem na ta način priti k dvema rojema. Imel sem zopet zgubo. Da bi ga bil takoj v spomladi dal spraviti v paviljon, bi gotovo bolje napredoval. Storil sem pa to še le meseca julija. Naprosil sem zopet gospoda Jurančiča. Spravil mi ga je na sledeči lineburški način. Obrnil je koš s čebelami navzgor, pilnil nekolikokrat dim med čebele, vzel koš sedé pred-se in ga pokril s košom enake velikosti. Oba koša je zvezal v krogu, kjer sta se stikala, z veliko ruto, da niso mogle čebele izletavati, ter je začel po spodnjem košu precej močno trkati. Po preteku kakih desetih minut je odvzel zgornji koš; skoraj vse čebele z matico vred so bile v njem, le peščica jih je ostala med sati. Na to je postavil koš s čebelami na prejšnji prostor, da so vletavale vanj tudi iz paše prihajajoče. Sate je potem skrbno izrezal iz koša, napravil jih v satnike, ob robovih zalil z voskom in jih obesil v pripravljene panj. Konečno je vsipal čebele v njega in roj je bil spravljen.

Pri ti priložnosti je bilo treba pogledati tudi lanskega spravljenca. Pregledal sem ga tudi do julija večkrat. Imel je vselej mnogo zalege, večinoma pokrite in vendar ni hotel napredovati. Čebel je bilo vedno manje in bile so nekako klaverne. Gospod Jurančič ga je natančno preiskal in v moje začudenje konštatal gnilobo. Pokrovci so bili vpadeni in luknjičasti, v celicah je bila gosta, smrdeča in rujavkasta tekočina — polovico zalege je bilo že gnile. Kakor znano, se priporoča zoper gnilobo pitanje z ajdovim medom, izstradanje in druga sredstva, a najbolje je, da se vse, kar je v panju, s čebelami vred vniči. Tega gosp. Jurančič ni storil. Napravil je sledeči poskus: Odvzel je osem satov zalege ter je dal s satniki vred pokopati. Čebelam je pustil dva zadnja stara sata, v katerih ni bilo z lege, tri na pol izdelane umetne sate in vničene je nadomestil začasno z začetki, katere sem pa pozneje z umetnimi medstenami zamenjal. V takšnem žalostnem položaju sva ga pustila ob času najslabše paše nadaljni usodi. Črez kakih 20 dni sem ga zopet pregledal. Prej napol izdelani sati so bili popolnoma dovršeni in polni pokrite zalege. Na zalegi ni bilo najti nobenega sledu gnilobe, bila je celo zdrava. Mogoče, da še okreva in si toliko pomaga, da ga bode mogoče prezimiti. Moj roj se je nabrž gnilobe nalezl že lansko leto, a razvijati se je začela še le letos. Sosed čebelar mi je namreč še le zdaj ovdal, da mu je lansko leto eden roj poginil za gnilobo in da je gnilo zalego zasipal na gnoj.

Vrnimo se nazaj k mojima lansko leto nakupljenima plemenjakoma, katera imam pri rokah. Prezimila sta v starih panjih. Črez zimo sem si dal napraviti tudi za ta dva nove panje in sicer od strokovnjaka v izdelovanju panjev, namreč od gosp. Jurančiča. Napravil mi je štiri avstrijske panje,

združene v pol paviljona. V dva teh panjev sem spravil v spomladi čebele svojih plemenjakov. Čebelarenje v dobrih, pravilno in natančno izdelanih panjih je veselje; zaradi tega proč z vsako polovičarsko izdelano „škatljo“. V novih panjih napredujeja moja plemenjaka imenitno. Jednega sem v začetku junija izrožil, zadel sem ugoden čas. Mladi roj je izdelal v desetih dneh deset satov popolnoma in zelo pravilno.

Z izrojencem sem imel nekoliko sitnosti vsled prepovršnega opazovanja. Bilo je tako le: Na 21. dan po narejenem izrojenju sem zagledal mlado matico izlezti iz panja. Obstala je nekoliko sekund na bradi in potem brez vsakega spremstva odletela. Bilo je pol dveh. Za prašenje je bilo precej neugodno vreme. Majhni oblaki so po kratkih prestankih sonce otemnjevali. Zrak je bil nemiren. Slučajno je nekoliko minut po izletu matice sonce nekoliko zatemnelo, popihnil nekoliko hladnejši vetrič in matica se je vrnila čez sedem minut nazaj v panj.

Ker sem vedel, da v tem kratkem času ni mogla biti oplojena, sem jo drugi dan zopet opazoval. Bilo je zelo mirno in toplo vreme. Tri četrt na eno je izletela in zopet brez spremstva. Čebele se niso brigale nič za njo, opravljale so svoja vsakdanja opravila brez vsakega motenja, le troti so bili nenavadno glasni in živahni. Četrte ure sem pričakoval vrnitve, a ni se vrnila v tem času. Ker sem moral ob eni v šolo, mi ni bilo mogoče nadalje opazovati, kako in kedaj se je vrnila. Ker je bilo mirno vreme, se nisem bal, da bi se ponesrečila in docela sem bil prepričan, da se mora oplojena vrniti.

Peti dan po tem dogodku sem pogledal v panj. V satih ni bilo nobenega sledu zalege in matice ni bilo nikjer najti. Matica se je ponesrečila in panj je brezmatičen, si mislim. Zaradi tega odvezam drugi dan zjutraj drugemu še neizrojenemu in dobro razvitemu plemenjaku jeden sat s čebelami in zalego, ki je bila pripravna za odgojo matice, ter ga pridenem izrojencu. Ker sem delal v naglici, sem pozabil pogledati, če ni bila na satu z zalego tudi matica med čebelami. Drugi dan še le sem se spomnil, da bi bilo to mogoče. Naglo grem pogledat v panj s pridjano zalego ter najdem v svoje začudenje tudi v drugih satih naležena jajčeca. Nisem vedel, so li tujo matico sprejele ali so pa vendar le imele mlado oplojeno matico. Po natančnem preiskovanju sem se prepričal, da ima vsak roj svojo matico. In tako zdaj napredujejo vsi trije v moje zadovoljstvo.

Če bode ob času glavne paše ugodno vreme, tedaj smem upati, da mi bodo čebele moj trud, moje nepotrebno izdane stroške vsaj s par kilogrami medu poplačale. No, pa saj je zabava tudi nekaj vredna, saj je čebelarstvo poezija kmetijstva.

Toliko iz moje „mlade prakse“ začetnikom v premislek in starim čebelarjem v zabavo.

Opravek pri čebelah.

Nobeden čebelar ni vesel, če ga čebela piči. Vendar se prigode tuintam izvanredni slučaji. Včasih lahko človek pri čebelah in s čebelami dela kar hoče ter ga nobena ne piči; včasih pa pikajo in pikajo, da je groza. Če opazuješ zadnji slučaj zmirom pri enem in istem panju, je ta zdražljivost temu ljudstvu prirojena ter ima to lastnost od svoje matice. Tako hudo ljudstvo lahko ozdraviš. Vzemi mu matico ter jo nadomesti z drugo, ki je pohlevne nravi. Če pa čebele pri enem ljudstvu le redko pikajo, tiči vzrok drugod. Pičila te je slučajno čebela n. pr. v roko. Ko zopet segneš v panj, zažene se ti jih zdaj več v roko. Te je razdražil vonj čebelnega strupa, katerega je prva čebela pri piku razlila. Ta vonj jih tako razdraži, da se delo vkljub največje previdnosti ne more nadaljevati. Najboljše je, da se panj zapre, ter počaka, da se ljudstvo umiri, ker gotovo ni taka sila, da bi moral čebelar samega sebe in čebele mučiti.

Najboljši čas za delo je zjutraj in zvečer, ko ni prevroče in vetrovno. Prijetno delo bi tudi bilo opoldne, ker je takrat mnogo čebel na paši. Radi tega je manj čebel doma, a te so mlade, ki ne pikajo tako rade kot starke. Vendar v tem času lahko privabimo ropnice, posebno, če stoje panji v paviljonih.

Ob hudi vročini, dobri paši in pred nevihto pusti čebele pri miru, kajti takrat rade pikajo. Pri vsem delu navadi se na največji mir!

Vsaka nepotrpežljivost prinesla ti bo nekaj pikov. Kdor se poti, naj si umije lice in roke, predno gre na delo, ker tudi pot sovražijo čebele. Pri delu kádi. Če nisi tobakar, pomagaj si s kadivnico. Vendar ne pokadi čebel preveč, ker jih to ali še bolj razdraži ali omoti. T. Kurbus.

Slepa čebelna uš.

V 6. številki je priobčil gospod profesor A. Jarc temeljit članek o slepi čebelni uši. Ker pa do tistega časa stranski podobi, ki kažeta čebelno uš kot ličinko in kot popolno razvito žuželko, še nista bili narejeni, jih priobčimo v tej številki. Uredništvo.

Poziv slovenskim čebelarjem.

V večini slovenskih krajev daje ajda čebelam glavno pašo. Pri nas na Spodnjem Štajerskem je navada, da oni čebelarji, ki čebelarijo še po starem sistemu, torej z nepremakljivim satovjem, pomorijo po končani paši, t. j. navadno v drugi polovici meseca septembra, gotovo število čebelnih ljudstev,

spodrežejo satje z medom iz panjev ter tako vso vsebino panja prodajo. Zdaj pridejo medarji v vasi medu kupovat, in tudi razni drugi trgovci se pečajo ta čas z medovim barantanjem. Pa kako ti ljudje pri tem postopajo! Kupec ima ob cesti postavljen odprt sod, v katerega pomeče kupljeno blago. Razume se, da med privabi ogromno število čebel v ta sod, zlasti, ker je paša že končana. Kupec, oziroma njegov delavec pa prav hladnokrvno po sodu okoli z metlo čebele vkup pometa ter jih z debelim batom v med — pravzaprav v ono ostudno brozgo — pomečka in potlači, da mu medu ne odnašajo.

Dragi čebelarji! Vprašam Vas, ali je to početje današnjemu času, XX. stoletju primerno? Prvič je jako ostudno, gabljivo; pomislimo, da prosto kmečko ljudstvo samo to nesnago zopet popije, medar sam in pa gospoda medice ne mara. Drugič pomorijo medarji s tem v resnici nečloveškim početjem mnogo čebel, saj se jih v enem takem sodu v $\frac{1}{4}$ uri veliko tisoč in tisoč pomečka. Skušnja uči, da so čebelni panji v krajih, kjer se je med kupoval, v takih časih jako na ljudstvo oslabei, vendar neveden lastnik ni vedel vzroka.

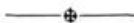
Ali bi se dalo to krivično postopanje takih kupcev zabraniti? Gotovo! Mi imamo v naših avstrijskih postavah dve točki, ki govorita: „O poškodovanju tuje lasti“ in „o moritvi koristnih živali“ (Beschädigung fremden Eigentums: Massenmord von Nutztieren). Kupec tedaj, ki na zgoraj omenjeni način čebele mori, se brezdvomno krivega stori teh dveh prestopkov. Z ozirom, da bi zamogel s tem storiti čebeloreji v obče veliko uslugo, dovoljujem si, vsem čebelarjem onih krajev, kjer je kupovanje medu na omenjeni način v navadi, prav nujno priporočati sledeče:

Čebelarji posameznih občin, ali več občin skupaj, naj bi vložili potom občinskih uradov pri c. kr. okrajnem glavarstvu nujno prošnjo z mnogimi podpisi čebelarjev, naj bi se na podlagi omenjenih dveh paragrafov takoj izdal ukaz, da se sme med kupovati le v popolnoma zaprtih prostorih; vsak, ki pride ali odide, mora vrata za seboj zapreti; kdor nese med naprodaj, mora ga imeti v zaprti ali dobro zavezani posodi, da čebele ne pridejo do medu; kupec sme sode z medom le popolnoma zaprte, t. j. za izvoz popolnoma pripravljene iz kupovalnega prostora odstraniti. To varnostno postopanje je tembolj potrebno, ker je mogoče, da bi se prinesel naprodaj tudi po gnilobi okužen med, s kojim bi se lahko čebele celega kraja okužile. Gniloba je pa, kakor je čebelarjem znano, pri čebelah istega pomena, kar je kuga pri ljudeh in pri večjih domačih živalih.

Ta poziv se objavi tudi v „Slovenskem Gospodarju“ in v „Domovini“, kjer bodeta oni dve točki dotične postave natanko navedeni; zdaj za ta list mi tega ni mogoče, ker je čas prekratek. Kdor želi takoj vedeti, naj se obrne nemudoma do kakega pravnika, koji mu bo omenjeni točki poiskal, da jih zamore v prošnji natanko navesti.

Toliko tedaj prav toplo priporočam vsem mislečim čebelarjem. Varujmo se take škode, ki se da odvrniti; saj moramo tudi mi čebelarji proti koncu paše med odjemati pri „zaprtih vratih“, ako nočemo po ropariji škode trpeti. Tem čebelam, koje bi nam medarji pomorili, lahko rešimo življenje, nasproti onim, ki nam jih v teku leta neugodni vremenski pojavi poberejo, pa ne moremo pomagati!

Jan. Jurančič.

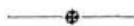
Dopisi.

Iz Zg. Kašlja, dne 7. avgusta 1903. — Z zaupanjem pričakujemo čebelarji ajdove paše, ker pri nas, kakor večinoma povsodi po Slovenskem, je ajda glavna paša. V ajdi napolnijo čebele panje, ako je vreme ugodno.

Kostanj, ki navadno okrepi panje ter jih „postavi na noge“, da so bolj trdni do a'ide, se je letos prav slabo obnesel, kar se mi zdi še bolj čudno, ker ni bilo ob času kostanjevega cvetja nikdar hudih nalivov pri nas. Ko je odcvetel kostanj, zavladata je v nekoliko dneh lakota v slabičih, kakor v rojih, tako v izrojencih.

Nekega dne je prišel k meni čebelar znanec, ki je letošnji začetnik in precej „babjeveren“. Potoži mi takoj, da je njegovim čebelam nekaj „ponagajanega“. Ko poizvedujem, kake „coprnije“ da je kaj opazil, mi pove, da najde vsako jutro mnogo mrtvih čebel, da čebele nočejo na pašo, ako pa že katera prileze iz panja, ne more odleteti, ampak se zvrne na tla. Neverno je majal z glavo, ko mu povem, da ima lakoto v čebelnjaku. Nasvetoval sem mu, da naj kupi pri poštenemu čebelarju dobrega medu, katerega naj zvečer poklade onim panjem, pri katerih je opazil „coprnijo“, pa bo kmalu „odcoprano“. Ni rad verjel, vendar pa je poskusil. Kmalu je zopet prišel se mi zahvalit, ker sem ga opozoril, da se je tako zelo „motil“.

Sedaj daje otava nekaj paše, a ne toliko kot lani. Prihodnjič kaj o ajdovi paši. Bog daj, da bi se mogel še bolj „bahati“ kot lani. Mercina.

Raznoterosti.

Osa in čebela. Znana stvar je, da ima čebela zelo razvit čut najti raznih sladšćic, katere rabi za pitanje zalege, vendar se lahko trdi, da imajo ose ta čut še bolj razvit. Če pitamo raztopljen sladkor, ki nima skoraj nika-kega duha, in pri tem zlijemo nekaj kapljic, jih bodo ose takoj našle, čebele pa ne. Še celo v temi najdejo ose sladkorno vodo, in če je posoda taka, da ne morejo, če so popadale notri, izlezti, jih veliko potone. Zatorej je dobro nastaviti pollitersko steklenico z nekoliko sladkorne vode, in ujamé se na stotine teh nadležnic.

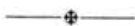
Hudomušen krčmar. Neki krčmar se na noben način ni mogel iznebiti prevesele družbe, ki je bila čez mero v „ročcah“. Dasi je že zdavnej prešla policijska ura, vendar vse prešnje naj se odstranijo, niso nič izdale ter

moškimi in ženskimi še ni bilo mar pokoja. Pa si izmislil eno: Prinesel za pest čebel in jih spusti po sobi. Še par minut cviljenja in kričanja — in krčma je bila prazna.

Bencin je precej zanesljivo sredstvo, s katerim se lahko prepričamo, če je vosek pristen ali ne. Pristen vosek se namreč v bencinu popolnoma raztopi, ponarejen in z drugimi tvarinami pomešan pa le deloma.

Umne živalice, naše čebele. Nedolgo tega, ko sem bil primoran se s svojimi sitnicami pograbit. Imam sicer zmiraj korajžo, samo če kaj pride, bežim. Nič boljše se mi ni godilo v omenjenem slučaju, kajti opikale so me prav pošteno, posebno okoli oči, in treba je bilo pete pokazati. Ni trajalo pol ure in trepalnice so se sklenile tako, da nisem prav nič videl. Rabil sem vsa sredstva, o kolikor sem kdaj slišal, toda pomagalo ni nič. Slednjič sem se z medom namazal, sedel v prosto naravo in premišljeval žalostni položaj slepca. Nekako v eni uri zaslišim „bzzzzz“ in mislim si, ali ste me že našle? Ko se ni zame zmenila, zdelo se mi je, da sem v toliki daljavi od čebeljakov vendar-le brez skrbi, akoravno mi je začelo tudi ropanje po glavi vreti. Okoli poldne, to je nekako v dveh urah kar sem bil slep, prijadra zopet ena in začela se je okoli glave vrteti ter prav priliznjeno „muj, muj, muj, muj . . .“ peti. Kot panj sem ti preneroden, gotovo ti diši le moja „larfa“. Če zato „muj“ poješ, pa napravi po svojem, pričkal se ne bom, in namenil sem se čakati, kaj še vse pride čez mé. Ker mi ni bilo mogoče z uro v roki opazovati, začel sem šteti, ko je odšla prva prilizovalka. Naštel sem 1655 in zaslišal zopet tisti „muj“, toda zdaj so priromale tri ali štiri eno za drugo. Mogoče jih je bilo celo do šest, kajti prav razločiti mi ni bilo mogoče. Ker sem mislil, da so za zdaj vse, nehal sem šteti. Ali kako sem se čudil, ko so v nekaj minutah nove trope prihajale. V kakem času jih je prišla večja druhal in kaki so bili s prva presledki med eno in drugo, mi ni mogoče določiti, ker za slepca čas strašno počasi hiti, samo to vem, da jih je bilo naposled cela brigada okoli mene, kateri sem se počasi tavaje umikal v varno zavetje.

Fr. Hr.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 4.: 2. julija je dal okolu poldne prvec drujca.

Ob pregledovanju čebel 5. julija ni bilo čebel več v panju, dasiravno so že bile zastavile satovje. Kako je to prišlo? (M. Z. v P.)

Odgovor: Drujec ima po več mladih, neoplojenih matic, ki se med sabo pomore, da ostane samo ena, najurnejša in najmočnejša. Prigodi se — pa le redkokrat — da je tudi zadnja toliko ranjena, da pogine, in takrat se brezmatični drujec sam preseli k drugemu ljudstvu. Če pa mlada matica srečno pride iz boja z drugimi, izleti navadno čez tri dni — včasih že prej, včasih še pozneje — na prašenje. Na prašenju pa ponesreči marsiktera matica, da se ne vrne v panj: Ali pade s trotom vred v vodo, ali se trota ne more rešiti, da pogineta oba skupaj, ali jo ujame srakoper, konopljar, sršen ali kak drug izmed obilnih čebelnih sovražnikov. Čebale hitro pogreše

matico ter začno hrumeti ter tekati po vsem panju znotraj, pa tudi po sprednji panjevi končnici in bradi. Takrat se tudi preselijo v drug panj, če nima čebelar druge matice v rezervi, ki bi jo pridjal v matičnici. Pa se prigodi tudi, da pobegne drujec ali trekovec z matico vred iz panja, zlasti ob smreki ali kostanjevem cvetju, če je zelo soparno vreme in če mu panj ne ugaja. Matica hodi namreč še po oplemenitvi par dni iz panja, dokler ne postaneta jajčnika dovolj razvita za lego jajčec, a pri vsakem poznejšem izletu matice so čebele nemirnejše, ravno kakor pred rojem. In tedaj, če so zelo site, ker imajo še premalo satja za spravlanje obilnega medu, potegnejo kaj rade za matico in troti; večkrat se tak uhajač v bližini niti ne usede, ali pa čim višje se more, sicer pa divja kar naprej. Da se to prav gotovo nikdar ne zgodi, naj se da drujcem in trekovcem en sat z nepokrito zalego; to je magnet, ki obdrži čebele v vsakem slučaju v panju, tudi če se matica ob prašenju ne vrne, ker čebele potem nad mladimi ličinkami takoj napravijo matičnjake, iz katerih bi se izvalile mlade matice, če bi jim čebelar ne pomagal z drugo matico, ali vsaj z zadelanim, zrelim matičnjakom iz drugega panja. — Najžalostnejši vzrok, da čebele zbeže iz panja ter popuste satje in zalego, pa je lakota. Taki slučaji pa so „revno spričevalo“ za vsakega čebelarja, še bolj, kot če mu veše ljudstvo preženó.

VABILO

na

čebelarški shod,

ki se vrši

25. avgusta v prostorih ljudske šole v Šmartnem pri Kranju.

VSPORED:

Shod se otvori točno ob 1/2 9. zjutraj.

Dopoldne se predava: Življenje in razvoj čebele (g. A. Jarc), čebelarstvo orodje (g. pater), čebelarjeva opravila spomladi, poleti, jeseni (gg. Fr. Lackmayer, I. Lampe, pater Walter Šmid, urednik, A. Žnidaršič).

Opoldne skupno kosilo na Gašteju.

Ob dveh popoldne: Kako se ne sme čebelariti (I. Lampe), čebelarjeva opravila s praktičnim razkazovanjem (dopoldanski predavatelji), anatomija in bolezni čebele s fotografičnimi slikami in projekcijskim aparatom (A. Jarc).

K obilni udeležbi vabi urednik, kateremu naj se tudi naznani udeležitev najkasneje do 23. avgusta.

Listnica upravištva.

Večkrat dobim kako reklamacijo, da ta ali oni ud lista ni sprejel; posebno se to dogaja štajerskim in koroškim udom. Temu morejo biti le pošte vzrok, ker podpisani natanko kontrolira vsako odpošiljatev lista in je tu vsaka pomota izključena. Dotični naj se pritožijo torej na svojih poštah in če to ne pomaga, naj reklamujejo list pri upravištvu »Čebelarja«, ki bo doposlalo drugo številko.

I. N. Babnik, upravnik.

Listnica uredništva.

Gosp. T. K. na Sl.: Pri zadnji odborovi seji nisem bil navzoč in Vaša zadeva ni prišla na razgovor, ob tednu bo zopet seja, in takrat bo gotovo ugodno rešena. Gosp. J. J. v A.: Poročilo priobčimo prihodnjič. — Gosp. F. Ks. T. na I.: Prosimo še poročila koliko panjev se je pripeljalo na Veliki Šmaren, potem objavimo skupno za oba sejma. — Gosp. A. Ž. v. I. B.: Morebiti pa vendar! — Gosp. J. P. v. G.: Seveda, pa še izborne so; čim bolje je med v posodi zaprt, tem dalje se obdrži. — Posodil sem več čebelarjem nekaj čebelarskih kujig, za katere uljudno prosim naj se mi vrnejo, da jih posodim drugim.

Čebele kupuje M. Ambrožič v Mojstrani na Gorenjskem. — **Prodaja** pa isti umetno satovje iz pravega čistega voska.

Semena od rudeče detelje

(inkarnat), esparsete in vseh drugih vrst medunosnih cvetlic, prodaja
Jos. Kordin v Ljubljani.

Čebelnjak

obsežen za 180 panjev, dá za čas ajdove paše prav po nizki ceni v najem

JANEZ LUŽAR

v Bukovici pri Vodichah na Gorenjskem.

Pravi čebelni vosek

kupuje vsako množino po visoki ceni

Fr. Schupeutz

v Ljubljani.

Deščice za okvirje

natančno prirezane 6 mm debele, 25 mm široke, 100 m nefrankovano 2 K, 65 m frankovano pošilja

Alojzij Mrevlje,

žagar v Čepovanu pri Gorici.

— Cenjena naročila izvršujem točno in solidno. —

Udnina (1 gld.) in reklamacije naj se pošiljajo gospodu I. N. Babnik-u v Ljubljani, dopisi in članki za list pa uredniku „Slovenskega Čebelarja“ Francišku Rojini, nadučitelju v Šmartnem pri Kranju.